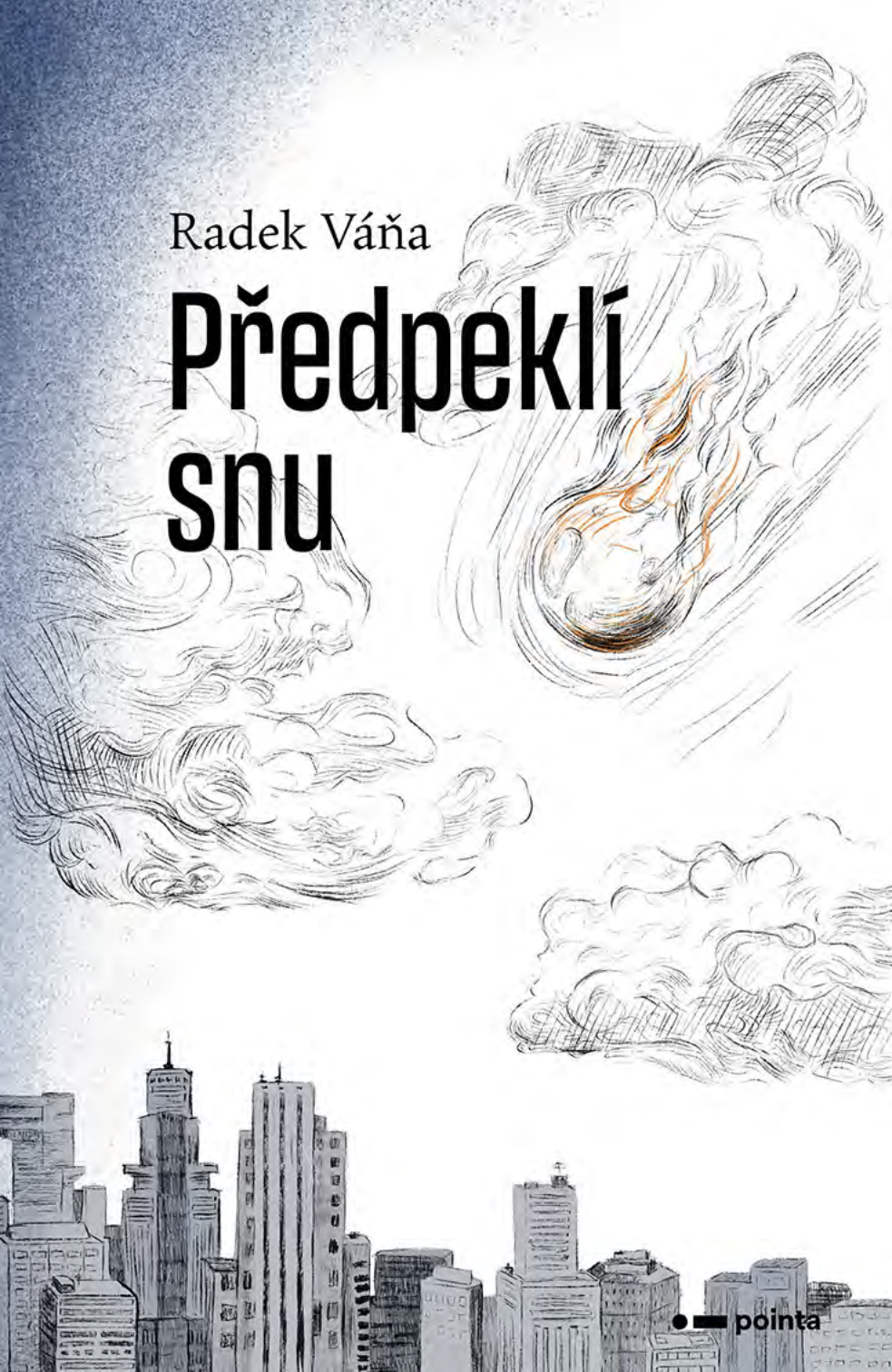

Radek Váňa

Předpekli snu

Předpeklí snu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.pointa.cz

www.albatrosmedia.cz

● ■ **pointa**

Radek Váňa

Předpeklí snu – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Radek Váňa

Předpeklí snu

● ■ **pointa**

2023

*Jakékoliv adaptace tohoto díla jsou bez výslovného
souhlasu autora zakázány.*

© Radek Váňa, Ph.D.

ISBN tištěné verze 978-80-7691-220-5

ISBN e-knihy 978-80-7691-353-0 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7691-354-7 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7691-355-4 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

Kapitola 1:

Santano

Neexistuje snaha, která by byla marná, protože neexistuje činnost bez dopadu. Veškerým svým konáním ovlivňujeme podobu světa, v němž žijeme, neboť my sami jsme součástí toho světa. Svět jsme i my, a cokoli uděláme nebo neuděláme, se nějak projeví. Dokonce i očím druhých skrytá duševní aktivita spoluutváří celkový obraz vesmíru – mění totiž tu jeho maličkou část, kterou zaujímá právě naše bytost. Budoucnost nás, našeho okolí i celé naší planety je tak vždy částečně i v našich rukou. Ty ruce mohou pracovat, nebo zůstat v klíně. Rozhodnutí je pouze na nás samotných a není zde nikdo, komu bychom mohli tento závazek předat. Pokud se nám současný stav nezamlouvá, musíme se upřímně ptát, zda pro dosažení přívětivějšího výsledku nešlo udělat více. Výmluvy nám sice mohou pomoci vyhnout se soudu druhých, nelze se ale nikdy vyhnout soudu vlastního svědomí.

* * *

Utíkal jsem, jak nejrychleji to šlo. Ve svalech mě pánilo, plíce se nestíhaly nafukovat a úder srdce připomínaly svou rychlostí tlu-

kot datla bijícího zobákem do kmene stromu. Na odpočinek jsem však neměl ani pomyslení, běžel jsem totiž o holý život. I přes urputnou snahu uniknout se ke mně nezastavitelně blížili. Cítil jsem je nyní těsně za svými zády. Už jsem skoro sahal po klice, ale bylo pozdě. Nezvládl jsem to.

Najednou se celé prostředí začalo otrásat, v uších mi drnělo, předchozí hororová scéna zmizela a místo ní se mi před očima zjevil strop mé ložnice. Zase jen sen.

Povzdechl jsem si, otřel pot z čela a nechal budík ještě několik vteřin vřeštět. Nakonec jsem se ale přemohl, vylezl z postele, došel ke stolku s řinčícím přístrojem a zmáčkl vypínač. Těch pár kroků mi každé ráno sloužilo jako prevence proti opětovnému usnutí, jež by dozajista hrozilo v případě dostupnosti vypínače z pohodlí postele. Takto jsem se ovšem stihl cestou k pracovnímu koutu místnosti částečně probrat a nabýt odvalu potřebnou v dalším boji s ospalostí. Následovala obligátní ranní hygiena zajišťující mi právo vstupu do lidské společnosti, jehož jsem v průběhu každé noci s proměňujícím se zevnějškem pozbýval. V takových chvílích se zdá až neuvěřitelné, jaké zázraky dokáže prostá tekoucí voda. Ranní slabost postupně ustoupila a já se začal těšit na snídani.

Po přesunu do kuchyně jsem vyndal snídaňovou směs z lednice a nechal ji ohřát. Během navyklé trasy jsem rovněž stiskem knoflíku vpustil do bytu novináře, jehož hlas vycházející z reproduktoru rádiového přijímače mi každé ráno servíroval přehled novinek z metropole. Pořádně nevnímaje obsah zpráv, připravil jsem na jídelním stole vše potřebné k banketu pro jednoho a přitom polykal výsledek podmíněného reflexu rychle se mi deroucí do úst. Za pár vteřin skončil ohřev pokrmu a já se, po dlouhé noci celý vyhládlý, s chutí pustil do jídla. Hlasatel mezitím přešel ke zpravodajství ze světa, což u mne vyvolalo zhruba stejně intenzivní odezvu jako předchozí téma. V té chvíli mě nemohlo od snídane vyrušit absolutně nic, takže jsem s klidem ignoroval

zvěst o nulovém pokroku v jednáních na nějaké konferenci lídrů bohatých zemí svolané kvůli blížící se kometě, která se podle všech vědeckých předpokladů měla brzy srazit se Zemí. Zpráva o téhle domnělé zkáze našeho světa přicházely celou řadu měsíců, ne-li let, a většina z nás je považovala za jakousi přirozenou součást diskurzu lidí, kteří se nemusí starat, jak zaplatit nájem či kde vzít peníze na dovolenou. Tenhle problém se běžných občanů zkrátka netýkal. Proč se také strachovat o budoucnost, jež je pořád dosti daleko, když máme důležitější věci na práci? Občas si vrcholní politici udělali výlet na mezinárodní summit kdesi v teple u mořského pobřeží, aby dali najevo, že naslouchají slovným profesorům a jsou ochotni podle jejich rad konat. Ovšem co nebylo starostí běžného občana, se jen stěžít mohlo stát starostí jeho reprezentanta, a tak tato málo sledovaná setkání nikdy k ničemu kloudnému nedospěla a samotní vůdci národů je chápali jako příjemné povyražení ve jménu dobrého úmyslu. Sice někdy ulicemi hlavních měst prošel pochod demonstrantů požadujících reálné kroky k odvrácení katastrofy, jednou za čas se nějaký pomatenec na protest proti nečinnosti zodpovědných orgánů upálil, jinak ale tato předpovídaná událost nikoho příliš nezajímala.

Já sám jsem se v té věci řadil k mlčící většině. Věda, její metody a poznatky mi nebyly cizí (měl jsem mezi vědci dokonce několik přátel), přišlo mi však absurdní strachovat se z něčeho, co se třeba vůbec nemusí stát, a pokud ano, nemohu s tím tak jako tak nic dělat. Nezpochybňoval jsem pozorovatelné příznaky naším směrem letícího vesmírného tělesa – na noční obloze byla vlasatice se svým prachovým ohonem koneckonců velice dobře viditelná –, jejich dopad mi ale nepřipadal natolik významný, abych se donutil tímto problémem hlouběji zabývat. Čas od času se na ulici objevil kráter po meteoritu z předvoje komety a občas vesmírné kamínky vysklily několik oken v našem bytovém domě, s takovými obtížemi jsem se ovšem dokázal smířit. Neměl jsem nic proti tomu, aby

vláda podnikla určitá opatření minimalizující výskyt takovýchto nepříjemností, jestliže tím nijak neomezí mé vlastní pohodlí. Kvůli pár šrámům na fasádě přece nebudu trpět.

* * *

Po snídani jsem vypnul zpravodajskou relaci, zkontroloval prázdný záznamník telefonu a započal oblékání. Můj pracovní oděv se ničím nelišil od typické uniformy představitele bílých límečků. Košile, kalhoty, kravata, sako, černé boty a kabát. Dokonalé maskování v davu občanů mířících každé ráno pracovního týdne do zaměstnání. Řádně ustrojen jsem se chopil prázdné aktovky, již jsem později hodlal využít při odpolední pochůzce, vykročil z bytu, zamkl dveře a vyrazil k nejbližší zastávce linky metra, která mě měla kvapem dopravit až před budovu s mou kanceláří.

Již mnoho let jsem pracoval jako úředník Ministerstva vnitra na Oddělení využití lidských zdrojů, kam jsem nastoupil v podstatě hned po škole. Přestože počátek mé kariéry nebyl nikterak slavný – začal jsem na velmi nízké pozici –, brzy jsem se díky jakémusi talentu nacházel mezery v argumentaci předvolaných dostal až do role ministerského rozhodovatele. Můj hlavní úkol spočíval v posuzování užitečnosti nahlášených profesí a následném rozhodování o jejich přijatelnosti podle zákona o užitečnosti zaměstnání. Tento zákon byl schválen a uveden do praxe v rámci rozsáhlé reformy společenského zřízení proběhlé před téměř půl stoletím s cílem zefektivnit fungování společnosti, urychlit její vývoj a odstranit nesmyslnou byrokracii. K primárním důvodům provedené změny patřil předchozí neudržitelný stav, kdy se obrovské množství státních peněz rozdělovalo mezi určitou skupinu obyvatel, kteří nelitovali času a úsilí na propletení se změtí nesmyslných paragrafů a formulářů, aby získali nárok na tučnou dotaci v té či oné oblasti. Pod rouškou sociálního státu se tak mnoha lidem otevřely

brány do ohrady s gigantickou dojnou krávou, jejíž krmivo vyrůstalo z daní pracujících. Čím dál tím více lidí se odmítalo podílet na budování společné obce a pouze čekalo, až na ně u některého z cecků přijde řada. V době konjunktury se dal tento nešvar více méně tolerovat, jenže když nastala hospodářská krize, jakou naše země nepamatovala, došla většině občanů s parazity trpělivost. Historici tuto událost označují za takzvanou „revoltu vlčice“, kdy se obstaravatelé potravy rozhodli přestat krmit ty, kteří „neloví se smečkou“. Kdo nepřispíval svým dílem k tvorbě společného blahobytu, kdo neměl zájem na všeobecné prosperitě, kdo zkrátka nebyl pro společnost užitečný, byl z ní jednoduše odstraněn.

Tím mělo kromě jiného dojít ke zrušení přebujelého státního aparátu přidělujícího myriády příspěvků na bezpočetem jmen označovanou neschopnost občana se sám o sebe postarat. Vyjma veřejných zakázek se státní peníze nově mohly do soukromých rukou legálně dostat jen v krajních případech, které dokázalo ohlídat jedno malé oddělení na Ministerstvu hospodářství. Sociální stát se pod silným tlakem ekonomické krize během pár týdnů rozpadl, což odborníci i voliči kvitovali jako velký úspěch nové vlády. Pomaleji už se zodpovědným činitelům vedlo v oblasti rozhodování o tom, kdo má být považován za užitečného a kdo nikoliv. Zejména na začátku bylo nutné určit jednoduchá pravidla, snadno pochopitelná a akceptovatelná valnou většinou obyvatel. Jenže to se snadněji řekne, než udělá. Nakonec byla za tímto účelem přijata skupina zákonů a na Ministerstvu vnitra vzniklo nové oddělení se speciálními pravomocemi, které se mělo postarat o vyčištění společnosti od parazitů. Původní plán stanovil, že toto oddělení, kam jsem o desítky let později nastoupil jako začínající úředník i já, bude pouze dočasně sloužit k odloučení zrna od plev. Následně se však ukázalo, že potřeby společnosti se neustále mění a na jejich uspokojování je zapotřebí permanentně dohlížet. Dočasné Oddělení využití lidských zdrojů se tak stalo věčným a díky jeho

pečlivé práci nezbyl téměř nikdo, kdo by si na jeho existenci mohl stěžovat.

* * *

Náš svět se pod hbitou rukou nového společenského zřízení brzy proměnil. Ekonomická situace lidí se nevídaným způsobem zlepšila, rychlost řešení sporů, vydávání žádostí a podobných procesů se výrazně zvýšila a města začala vzkvétat. Nikdo se už nepoflakoval na zastávkách a nežebral o peníze, nikdo netrpěl nouzí, ulice byly najednou čisté a takzvané vyloučené lokality, kam se dříve spořádaný občan bál zavítat, přestaly existovat. Zrušily se blázince, ústavy pro trvale nemocné, domovy důchodců... Nic z toho již nebylo potřeba. Zrušila se rovněž většina věznic, neboť díky zvýšené životní úrovni klesla drobná kriminalita na minimum a dlouhodobé tresty za vážné přečiny se neudělovaly. Věznit někoho delší čas nemělo smysl – náklady na pobyt vězňů by byly v takových případech vysoké a šance na začlenění napravených hříšníků do společnosti po dlouhém období izolace nízká. Státní výdaje nyní směřovaly především do rozvoje vědy, školství, infrastruktury, průmyslu, zemědělství a dalších obecně prospěšných odvětví. Pohyb obyvatel uvnitř měst se markantně zrychlil díky rozvinuté hromadné dopravě. Osobní automobily se při soukromých cestách používaly až na výjimky pouze mimo město, protože v centrech by zbytečně blokovaly ulice v zácpách a rozhodně se nedalo považovat za užitečné upřednostňovat pohodlí jednotlivce na úkor efektivity dopravy všech. Stejně odůvodnění se uplatnilo i při zemědělské a průmyslové výrobě, jež musela být provozována v souladu s nároky krajiny. Uhlobaron už nemohl vykácet les a srovnat okolní vesnice se zemí pro osobní obohacení. V obchodech se objevovaly převážně potraviny z lokální produkce nezatížené logistickým břemenem dálkové přepravy. Výrobní haly a skladiště se

spolu s podstatnou částí zásobovací infrastruktury přesunuly pod zem, aby uvolnily místo lidským obydlím a navracející se přírodě. Skládky patřily minulosti, neboť veškerý odpad se dále zpracovával. Díky důrazu na rozvoj skutečně důležitých a užitečných projektů se každé větší město stalo potravinově i energeticky nezávislým, disponovalo vlastní nemocnicí i univerzitou a s metropolí ho spojovala rychlodráha.

Ani platové ohodnocení jednotlivých profesí neušlo reformě. Aby se zohlednila míra obecné prospěšnosti dané pracovní pozice, zavedl se takzvaný Index užitečnosti, od něhož se pak odvíjela vyplácená mzda. Soukromý sektor sice stále existoval, zisky v něm ale byly regulovány platovými tabulkami vydávanými Ministerstvem vnitra. Když některá firma vydělala více, než potřebovala k pokrytí zaměstnaneckých mezd, ostatních provozních nákladů, investic do rozvoje a dalších mandatorních výdajů, odevzdala přebytek do státní kasy. Když naopak jiná firma nestačila uhradit náležitou mzdu části svých zaměstnanců, musela buď přeměrovat potřebné peníze odjinud, nebo tyto pozice zrušit. Volný trh v podstatě fungoval dál, podniky s žádanějšími výrobky prosperovaly, neúspěšné podniky krachovaly, pouze odměny zaměstnanců (i majitel firmy v ní musel být pro pořádek zaměstnán) byly dány mírou prospěchu, který příslušná činnost společnosti přinášela.

O motivaci vést firmu co nejlépe se postaral zákon, podle něhož musel být každý občan v nějaké Ministerstvem vnitra schválené profesi zaměstnán. V opačném případě ho ministerstvo označilo za neužitečného pro společnost a takový jedinec z ní byl odstraněn. Když tedy někdo chtěl pracovat v určitém odvětví, musel dbát na to, aby jeho podnik ufinancoval registrované pracovní pozice, a tudíž aby jeho produkt byl úspěšnější než ten konkurenční. Nově vzniklým firmám se povinnost hradit mzdy v plné výši promíjela po dobu prvních dvou let. Poté již musela firma vyplácet všechny mzdy řádně, a pokud tak nečinila, ministerstvo

ji zrušilo. Těto úlevy se dalo znovu využít nejdříve po pěti letech a stejná lhůta platila pro možnost nechat se na jakékoliv nedostatečně hrazené pozici opět zaměstnat, takže řádnému povolání a ministerským tabulkám nakonec neunikl nikdo.

Hodnota užitečnostních bodů Indexu se vypočítávala kombinací dvou faktorů: objektivního a subjektivního. Objektivní složka reflektovala, kolika procentům populace určitá pozice přináší či má potenciál přinášet užitek, a subjektivní složka Indexu se zjišťovala pomocí celostátního průzkumu, ve kterém občané hlasovali, jaké profese oni sami považují za užitečné. Mohli buď vybírat z existujících pracovních pozic, nebo připsat nějakou novou, dosud nezaregistrovanou. V případě, že některá neuvedená profese dostala dostatek hlasů, Ministerstvo vnitra ji zapsalo do příslušného rejstříku a přidělilo jí odpovídající hodnotu povinné finanční odměny, jež se za její vykonávání vyplácela. Nejvíce peněz typicky náleželo lékařům, stavebním inženýrům, učitelům a zemědělcům. Díky zohlednění názoru lidu se však mohlo stát, že i velice úzce zaměřená profese byla relativně dobře placená, pokud ji značné množství voličů pokládalo za extrémně důležitou. Když hodnota Indexu užitečnosti náležející některé profesi klesla pod určitou hranici, ministerští rozhodovatelé přezkoumali prospěšnost této profese pro společnost a případně ji vyřadili ze seznamu povolených zaměstnání. Takový zákaz mohl být vydán buď plošně pro profesi jako takovou, nebo individuálně pro nepotřebnost dané pozice v konkrétní firmě, kde již ztratila svůj účel, i když v jiných firmách si ho ještě díky drobným odlišnostem podržela. Mezi nejčastější příčiny vyřazení patřila zbytečnost pracovní pozice v důsledku technického pokroku, mohlo ale dojít i k tomu, že některá profese takzvaně vyšla z módy, když nedostala potřebný počet hlasů. Ministerstvo tento seznam spolu s vyměřenými odměnami jednou ročně revidovalo, aby vše odpovídalo aktuálním potřebám společnosti. Tempo rozvoje proto nepolevovalo,